

Letnik 1910.

Državni zakonik

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos LXXXIX. — Izdan in razposlan dne 6. decembra 1910.

Vsebina: (Št. 212 in 213.) 212. Ukaz, s katerim se obrt izdelovanja sodavice veže na koncesijo. — 213. Ukaz, s katerim se krajni občini Karlovice Velke in Karlovice Male odkazujeta okolišu okrajnega sodišča, Vsetin.

212.

Ukaz trgovinskega ministra v porazumu z ministri za notranje stvari, za bogočastje in nauk in za javna dela z dne 29. novembra 1910. l.,

s katerim se obrt izdelovanja sodavice veže na koncesijo.

Na podstavi § 24, odstavek 1 in 2, in § 57, odstavek 3, zakona z dne 5. februarja 1907. l. (drž. zak. št. 26) o izpremembi in dopolnitvi obrtne reda, se ukazuje tako:

§ 1.

Obrtniško obratovanje izdelovanja sodavice s primesjo ali brez primesi se brez razlike, ali je ta obrt edini predmet obrtne pravice ali se izvršuje v zvezi s kakim drugim obrtom, veže na koncesijo.

§ 2.

Da sme kdo začeti ta obrt, se zahteva poleg izpolnjevanja pogojev (§§ 2 do 10 obrtne reda), ki so predpisani za samostojno obratovanje vseh obrtov, zanesljivost z ozirom na obrt, pripraven obratni prostor ter posebna usposobljenost s tem, da se dokaže najmanj dveletna praktična uporaba

v obrtu izdelovanja sodavice, v obratu lekarnice ali v blagovnem prometu pri obrtu drogistov.

Na mesto tega dokaza lahko stopi izpričevalo o uspešno dovršenem obiskovanju državnega ali ne državnega obrtne učilišča s pravico javnosti z dnevnim poukom (izvzemši obrtne nadaljevalne šole), državnega ali ne državnega enoletnega trgovskega učnega tečaja s pravico javnosti ali take dvarazredne trgovinske šole, nadalje izpričevalo o uspešni dovrstitvi štirih nižjih razredov državne, oziroma ne državne srednje šole s pravico javnosti (gimnazije, realke, realne gimnazije), končno izpričevalo o uspešno dovršenem obiskovanju enoletnega učnega tečaja, ki je v zmislu ukaza ministrstva za bogočastje in nauk z dne 26. julija 1903. l. (ministrstveni ukaznik št. 37) združen z meščanskimi šolami, toda v vseh primerih v zvezi z dokazom najmanj šestmesečne praktične uporabe v izdelovanju sodavice.

Da je v prejšnjem odstavku omenjeni dokaz posebne usposobljenosti dognan, je smatrati tudi tedaj, kadar se dokaže obiskovanje kemijsko-tehniških strok na visoki šoli ali uspešna dovršitev kemijsko-tehniškega oddelka višje obrtne šole ali dovršitev državne ali ne državne višje trgovinske šole (trgovinske akademije) s pravico javnosti.

§ 3.

Kadar se podeli koncesija za obratovanje tega obrta, se je treba vrhu tega ozirati na krajevne razmere.

Podelilno oblastvo lahko koncesijo vzame nazaj, ako se obrt ne začne obratovati v šestih

mescih po podelitvi koncesije ali ako se pozneje obrat preneha ravno toliko časa.

§ 4.

Delovni prostori, ki služijo za obrtniško izdelovanje sodavice, morajo biti taki, kakršni so potrebni z ozirom na snažnost, ki jo je treba imeti v teh prostorih, in na snaženje aparatov in orodja, ki so potrebni za obrat.

Ti prostori morajo vobče ustrezati dotičnim določilom ministrstva ukaza z dne 23. novembra 1905. l. (drž. zak. št. 176) o obcih predpisih za varstvo življenja in zdravja pomožnih delavcev. Zlasti morajo biti svetli in se morajo dati dobro zračiti ter imeti nepropusten pod, ki se lahko snaži in ki mora biti tako nagnjen, da se morejo razlite tekočine lahko odtekati.

Stene delovnih prostorov morajo biti gladko ometane in najmanj do dveh metrov nad podom popleskane tako, da se dadó umivati.

Rabiti delovne prostore za druga delovna opravila, ki niso v zvezi z obratom, kakor za stanovanjske prostore, pralne prostore ali kuhinje, ni dopustno.

§ 5.

Aparati, ki služijo za izdelovanje sodavice, in druge obratne uredbe je vzdrževati vedno v snažnem stanju.

Bakreni ali iz bron narejeni mešalni aparati in metila ter vsi iz medi ali bakra narejeni deli aparatov, ki pridejo v dotiko z vodo ali ogljenčevo kislino, morajo biti pokositreni s čistim kositrom brez vsake primesi svinca.

Za dovajanje ogljenčeve kisline ali ogljenčevokisle vode se ne smejo uporabljati cevi, ki so narejene iz svinca, cinka, cinkovitega ali antimonovitega vulkanizovanega kavčuka; ako se uporablja kositer, je dovoljen kvečjemu en odstotek svinca; bakrene ali medene cevi morajo biti pokositrene s čistim kositrom brez primesi svinca.

Vse pokositrenine je vzdrževati vedno v dobrem stanju.

§ 6.

Preden se rabijo mešalne posode, jih je treba uradno poskusiti gledé vodnega tlaka; pri tem mora znašati poskusni tlak poldrugo silo največjega obratnega tlaka, ki se uporabi. O vsakem poskušanju take

posode se izda potrdilo, ki ga je hraniti v obratu na vpogled oblastvenih organov.

§ 7.

Na vsaki mešalni posodi ali na dovodu k njej mora biti na najvišji pripustni obratni tlak vstavljena varnostna zaklopnica in manometer, opremljen s primerno najvišjo znamko, ter kontrolni manometrski nastavek z Whitworthovim matičnim navojem tričetrtnine angleškega palca.

§ 8.

V mešalni posodi se sodavica ne sme imeti v zalogi; kadarkoli se torej delo ustavi za dalje časa, je treba vso sodavico odtočiti iz mešalne posode in jo oplakniti s čisto vodo, preden se zopet začne delo.

§ 9.

Za izdelovanje sodavice ter za snaženje aparatov in posod se sme porabljati samo taka voda, o kateri se je po uspehu kemijske, ako treba po predudarku oblastva, tudi baterijološke preiskave našlo, da je popolnoma pripravna za užitek ljudem. Mesto, od koder se jemlje voda, je treba varovati vsake onesnažbe; ob odvzemanju vode je paziti na največjo snažnost.

Dovajati in donašati vodo v obratovališče iz zunaj ležečega vira za dobivanje vode ni dovoljeno.

V krajih, kjer so javni vodovodi za pitno vodo, je treba aparate, ki služijo za izdelovanje sodavice, spraviti v neposredno zvezo z vodovodom.

§ 10.

Ogljenčeva kislina, ki se porablja za to, da se nadeva voda z njo, mora biti prosta zdravju škodljivih ter drugih užitku in okusu kvarnih onesnažb. Ako se ogljenčeva kislina razvija na licu mesta, se mora, preden se uvede v plinove shranke, napeljati najmanj skozi dve pralni posodi, v katerih prvi mora biti raztopina sode. Pralne tekočine v pralnih posodah je obnavljati po potrebi, najmanj pa enkrat na dan.

§ 11.

Za potrebne manipulacije z žvepleno kislino je porabljati take posode in pripomočke, ki kolikor moči izključujejo nevarnost za delavce po kislini.

§ 12.

Tekoča ogljenčeva kislina se sme porabljalati le v takih shrankah (jeklenih steklenicah, recipijentih), ki gledé svoje kakovosti ter gledé uradnega poskusa ustrezajo zadevnim, za železniški prevoz vsakčas veljajočim predpisom.

Te shranke se ne smejo valjati ali metati in jih je postavljati, oziroma skladati vedno tako, da so zavarovane proti vplivom toplote, zlasti tudi, da ne sijejo solnčni žarki neposrednje nanje.

Da te shranke bolj varno stojé, je uporabljati, ako treba, pripravne podstavke.

§ 13.

Med shranko za ogljenčevo kislino in mešalnim aparatom mora biti vstavljena zanesljivo delujoča zaklopnica, ki reducira tlak.

§ 14.

Vsak aparat za potakanje mora biti opremljen z zadosti močnim obrambnim plaščem iz pločevine ali pletenine iz žice (branilec steklenic), ki obdaja posodo, ki se naj napolni.

Delavcem, ki imajo opraviti pri aparatih za potakanje, je treba pripraviti maske iz žice za obraz in usnjate manšete.

§ 15.

Že napolnjene posode (steklenice, sifone) je v delovnem prostoru skladati tako, ako treba, z obrambno steno zavarovati tako, da delavci ne morejo biti ranjeni, ako posoda razpoči.

§ 16.

Za kovinske glavice (sifonske zapiralke), narejene za zapiranje steklenic, sme kositrova zlitina imeti v sebi največ deset odstotkov svinca. Vzhodna cev pri sifonih mora biti iz stekla.

§ 17.

Izdelovalci sodavice morajo skrbeti za to, da so steklenice za sodavico in druge posode za prodajanje sodavice (bombe, buvette) snažne. Steklenice, na kojih dnu ali stenah so se naredile usedline, so izključene od prodaje.

§ 18.

Preden se začne obrat izdelovanja sodavice, je treba dognati, ali je pripraven obratni prostor in

voda, ki se bo uporabljala. O kakovosti vode je poizvedovati tudi v tistih primerih, v katerih namerava imetnik obrata porabljalati drugo vodo in ne vodo, ki je pripuščena za porabljanje.

§ 19.

Obrtna oblastva morajo s pogostimi revizijami obratnih prostorov in njihovih uredb nadzorovati, da se natančno ravna po spredaj stoječih zaukazih.

§ 20.

Obrtnim oblastvom je vrhu tega pridržana posebna obrtnopolicijska uredba obrta izdelovanja sodavice.

§ 21.

Prestopke predpisov tega ukaza je kaznovati po kazenskih določilih obrtnega reda, ako niso podvrženi obćim kazenskim zakonom.

§ 22.

Ta ukaz dobi moč z dnem, katerega se razglasi.

Hkratu se razveljavlja ministrstveni ukaz z dne 13. oktobra 1897. l. (drž. zak. št. 236).

Haerdtl s. r.

Stürgkh s. r.

Ritt s. r.

Weiskirchner s. r.

213.

Ukaz pravosodnega ministrstva z dne 30. novembra 1910. l.,

s katerim se krajni občini Karlovice Velké in Karlovice Male odkazujeta okolišu okrajnega sodišča Vsetin.

Na podstavi zakona z dne 11. junija 1868. l. (drž. zak. št. 59) se krajni občini Karlovice Velke in Karlovice Male izločata iz sodnega okraja Rožnov, politični okraj Valaški Meseřiči, in se odkazujeta okrajnemu sodišču Vsetin, politični okraj Vsetin.

Ta ukaz dobi moč s 1. dnem marca 1911. l.

Hochenburger s. r.

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru,

izhaja v založbi c. kr. dvorne in državne tiskarnice na Dunaju, I. okraj Seilerstätte št. 24, tudi v letu 1911. v nemškem, češkem, italijanskem, hrvaškem, poljskem, rumunskem, maloruskem in slovenskem jeziku.

Naročnina za celi letnik 1911 državnega zakonika v vsaki teh osmih izdaj znaša za en izvod — bodisi, da se hodi ponj ali da se ta izvod pošilja poštne prosto — 8 K.

Naročevati je treba v založbi c. kr. dvorne in državne tiskarnice na Dunaju, I. okraj, Seilerstätte št. 24, kjer se dobivajo tudi posamezni letniki in posamezni kosi državnega zakonika.

Ker se državni zakonik naročnikom oddaja, oziroma pošilja samó, če se je plačala prej letna naročnina zanj, je ob enem naročilu priložiti zanj pripadajoči znesek; da se more hitro in brez pritožb vročevati po c. kr. pošti, je poleg natančnega naslova stanovanja povedati tudi dotični poštni dostavni okraj.

Posamezni letniki nemške izdaje se dobivajo:

Letnik 1849. za	4 K 20 h	Letnik 1870. za	2 K 80 h	Letnik 1891. za	6 K — h
" 1850. "	10 " 50 "	" 1871. "	4 " — "	" 1892. "	10 " — "
" 1851. "	2 " 60 "	" 1872. "	6 " 40 "	" 1893. "	6 " — "
" 1852. "	5 " 20 "	" 1873. "	6 " 60 "	" 1894. "	6 " — "
" 1853. "	6 " 30 "	" 1874. "	4 " 60 "	" 1895. "	7 " — "
" 1854. "	8 " 40 "	" 1875. "	4 " — "	" 1896. "	7 " — "
" 1855. "	4 " 70 "	" 1876. "	3 " — "	" 1897. "	15 " — "
" 1856. "	4 " 90 "	" 1877. "	2 " — "	" 1898. "	6 " — "
" 1857. "	5 " 70 "	" 1878. "	4 " 60 "	" 1899. "	10 " — "
" 1858. "	4 " 80 "	" 1879. "	4 " 60 "	" 1900. "	7 " — "
" 1859. "	4 " — "	" 1880. "	4 " 40 "	" 1901. "	6 " — "
" 1860. "	3 " 40 "	" 1881. "	4 " 40 "	" 1902. "	7 " 50 "
" 1861. "	3 " — "	" 1882. "	6 " — "	" 1903. "	9 " — "
" 1862. "	2 " 80 "	" 1883. "	5 " — "	" 1904. "	5 " — "
" 1863. "	2 " 80 "	" 1884. "	5 " — "	" 1905. "	6 " — "
" 1864. "	2 " 80 "	" 1885. "	3 " 60 "	" 1906. "	12 " — "
" 1865. "	4 " — "	" 1886. "	4 " 60 "	" 1907. "	13 " — "
" 1866. "	4 " 40 "	" 1887. "	5 " — "	" 1908. "	9 " — "
" 1867. "	4 " — "	" 1888. "	8 " 40 "	" 1909. "	8 " 50 "
" 1868. "	4 " — "	" 1889. "	6 " — "		
" 1869. "	6 " — "	" 1890. "	5 " 40 "		

Prodajna cena za letnik 1910. se naznani začetkom januarja 1911. l.

Posamezni letniki v drugih sedmih jezikih počenši z l. 1870. se dobivajo po istih cenah, kakor nemška izdaja.

Ako se naroči vsaj 10, toda poljubnih celotnih letnikov državnega zakonika naenkrat, se dovoli 20% popusta, ako se naroči vsaj 25, toda poljubnih celotnih letnikov državnega zakonika naenkrat, 25% popusta, in ako se naroči vsaj 35, toda poljubnih celotnih letnikov državnega zakonika na enkrat, 30% popusta.

NB. Tisti kosi državnega zakonika nemške izdaje, ki naročniku sploh niso došli ali pa so mu došli nedostatni, naj se reklamirajo najdalje v štirih tednih potem, ko so izšli, in kosi nenemških izdaj najdalje v šestih tednih po izdaji kazal in naslovnega lista k posameznim izdajam naravnost v c. kr. dvorni in državni tiskarnici na Dunaju, III. okraj, Rennweg 16.

Kadar poteče ta rok, se bodo kosi državnega zakonika izročevali brez izjeme samo proti plačilu prodajne cene ($\frac{1}{4}$ pole = 2 strani po 2 h).

Ker so v nemški izdaji vsi letniki od l. 1849. naprej, in v izdajah ostalih sedmih jezikov vsi letniki od leta 1870. naprej popolnoma popolnjeni, se dobiva ne samó vsak posamezni letnik za zgoraj omenjeno prodajno ceno, ampak tudi vsak posamezni kos vseh teh letnikov za prodajno ceno ($\frac{1}{4}$ pole = 2 strani po 2 h) iz zaloge c. kr. dvorne in državne tiskarnice na Dunaju, I. okraj, Seilerstätte št. 24; s tem je vsakemu moči dopolniti nedostatne (pomankljive) letnike ter si liste urediti po tvarinah.